

Wat wij zagen – knap, maar koud?

Tja, trap ik er nu in, in zo'n Boekenweekgeschenk? Ja, ik ben naar de boekhandel gegaan, die week begin juni. Maar nee, ik kocht enkel wat ik wilde kopen: de nieuwste bundel met 'nano-prof' Cees Dekker als redacteur: 22 wetenschappers die hun levensloop vertellen, inclusief nare kanten als miskramen of kinderen die iets overkomt. Over hun geloofstwifels, ook daardoor, soms zelfs geloofsverlies. Maar ook: geloof hervinden. Ik zal er vast eens op terugkomen, maar niet nu. Want ja, ik liep de winkel ook uit met dat cadeau - *Wat wij zagen*. Waarin je merkt wat Hanna Bervoets van onze levens heeft gezien...

Enfin, *real life* gaat bij mij boven fictie. De levensverhalen uit *Alle verstand te boven* kregen dus voorrang. Maar toen ving Bervoets mijn aandacht. Wat gebeurt er met wie als baan heeft: filmpjes schiften? Foute filmpjes op (zeg) *Facebook* beoordelen of ze zó fout zijn dat ze eraf moeten. En dan is fout niet alleen harde porno, maar ook geweld tegen dieren of kinderen, racisme, Holocaust-ontkenning, *flat earth*-propaganda en ander nepnieuws. Hoe beïnvloedt dat je denken, je dromen, je angsten, je relaties, je leven?

Hier ligt – *spoiler alert* – onze cultuur onder een vergrootglas. Wie weet nog wat waar is? En welk leven telt als niet ontspoord? Aanvankelijk begon de overdaad aan expliciete (vrouwelijke) seks me tegen te staan. Ja hoor, *sex sells*. Maar zo komt er *en passant* nóg een verslaafde bij. Knap. In negentig bladzijden weet Bervoets haarscherp de sfeer van onze tijd te vangen. Ze heeft het allemaal gezien.

Niet dat flonkeringen van menselijkheid totaal ontbreken. Ook die ziet ze, en beschrijft ze. Maar toch blijf je als lezer achter in een eenzame, koude, verwarrende wereld. Net als iedereen ben je alleen, op jezelf aangewezen, zoekend, zonder oriëntatie of waarheid, op je eigen manier ontspoord.

Het is sterk dat Hanna Bervoets dit weet op te roepen. Ik wil dit ook graag een tijd laten staan. [...] Maar in deze blog gun ik deze koude wereld niet het laatste woord. Want de laatste anderhalf, twee jaar is op de Nederlandse TV een hausse aan 'GGZ-documentaires' langs gekomen: www.113.nl/actueel/eo-3doc-dagboek-van-mijn-dwang, www.powned.tv/programmas/verdoofd, www.npostart.nl/levenslang-met-dwang/KN_1724787, en tvblik.nl/verslaafd. Wie ze een beetje volgt, merkt opeens dat we ontsporende levens zien ontsporen. Wat we zagen *is de ontsporing*. Anderen zien wat je zelf soms niet meer ziet.

Wat een respect heb ik daarom voor hulpverleners die cliënten weer oriëntatie bieden. En hoop. Die confronterend durven zijn, én stapsgewijs een uitweg wijzen, een weg vooruit. Ik zie dit werk van Hanna Bervoets in dit kader. Zij confronteert. Mij. Ons. Knap. Met de kou. Maar laat het je koud?

Rob Nijhoff, 17 juni 2021; reacties: predikant@duiven-velp.nl

